

Izbaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1:50 dinar.
Cena: za 1 mesec 5 Din, za 1/2 leta 15 Din, za 1/2 leta 30 Din;
za inozemstvo 7 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.

Inserati, reklamacijo in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportažni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

I. G.

Dva tabora.

V zadnjem času se po raznih socialističnih in komunističnih listih mnogo piše in agitira za tako zvano enotno, nepolitično strokovno organizacijo delavstva.

V očigled strašni razcepljenosti in razdrapanosti socialističnih in komunističnih organizacij je to, z ozirom na slab gospodarski položaj delavstva, katerega si je krivo samo radi tega, ker je danes po večini neorganizirano — pozdraviti. Naj se vse ono delavstvo, ki ne akceptira krščansko-socialnega programa, združi v eni materialistično-socialistični organizaciji, s katero bomo lahko, ako bodo njeni voditelji imeli poštene cilje in resen namen pomagati delavstvu, nastopali skupno povsod, kjer bo šlo za zboljšanje gospodarskega in socialnega položaja delavstva.

Mi vemo, da krščanski socialisti ne bomo v naših organizacijah združili vse do zadnjega delavca, ker je delavstvo še po velikem številu vsled agitacije in hujskanja proti veri in vsemu, kar je katoliškega, od strani socialnih demokratov in komunistov, takega kulturnega naziranja, da ne bo šlo v našo organizacijo in k nam samo zaradi tega, ker mi krščanski socialisti izpovedujemo javno in odkrito naša verska načela.

Z ozirom na to še enkrat jasno ponavljamo: Vsi delavci, ki se ne strinjajo s krščansko-socialnim programom, naj se organizirajo v eni nam nasprotni organizaciji. In v nasprotni organizaciji naj delujejo na to, da pripravijo svoje voditelje do tega, da bomo lahko v vseh gospodarskih in socialnih vprašanjih, ki tičejo vse delavstvo, nastopali skupno kot ena delavska fronta. Tako se bomo na gospodarskem polju borili močno in edini uspešno vsi skupaj, v kulturnih vprašanjih pa si bomo seveda stali nasproti kot načelni nasprotniki.

Mi se zavedamo, da imamo na kulturnem polju računati v bodoče z dokaj močnimi silami, a to nas ne straši, ker smo prepričani, da se bo slej ko prej, ako združimo in uporabimo vse naše moči, povrnili tudi oni del delavstva, ki danes zametuje vero v Kristusa, nazaj h krščanstvu. Na to hočemo delati in vse naše moči in delo posvetiti v bodoče za prerojenje našega delavstva v krščanstvu. Ko se nam to posreči, tedaj bo ta fronta kršč.soc. delavstva tako močna, da bo lahko sama preuredila naš družabni red v boljšega in pravičnega za delovno ljudstvo.

Da pa to dosežemo, kličemo na drugi strani vsem onim delavcem, ki stojijo pozitivno na verskem stališču in ki so prepričani, da more današnje slabe socialne razmere ozdraviti le dave, in to je: močna organizacija ter povrnitev vsakega posameznika in vse družbe k praktičnemu krščanstvu, da stopijo v naše vrste in ne stojijo več malodušni in brezbrizni na strani, čakajoč boljših časov brez organizacije.

Kakor smo zgoraj pozvali brezversko delavstvo, da se združi v eni svoji organizaciji, tako v enaki meri in še z večjo pravico pozivamo vse naše krščansko misleče delavstvo, da se strne kot en moč v vrstah krščanskih socialistov.

Tako bosta nastali dve močni fronti, ki si bosta sicer kulturno nasproti, v strokovnem oziru pa enotni. To

je edina pot, po kateri moramo hoditi, da dvignemo moč, ki spi v velikem številu našega delavstva, in to delavstvo voditi tako, da si pribori kmalu vse svoje pravice.

Naša posebna naloga pa je, da širimo danes močnejše kot kdaj prej med delavstvom naša krščanska načela in pripeljemo kmalu vse delavstvo nazaj h Kristusu, ker le v Njem je moč in življenje. Veliko odgovornost pred Bogom in zgodovino nosimo, ako tega ne storimo.

To je naša naloga, in vseh onih, ki so tudi v to poklicani, pa je dolžnost, da nas podpirajo.

Prva delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani.

»Mnogo premalo pozornosti je slovensko krščansko socialistično delavstvo posvečalo kreditnim združnim organizacijam. Z ozirom na razmere sedanjega časa kongres nujno priporoča skrajno varčevanje ter snovanje kreditnih zadrug povsod, kjer jih še ni, po načelih vzajemne samopomoči.«

Vsi tako zvani mali ljudje, ki jim je edini kapital žuljeve roke ali skrbi polna glava, delavci in nameščenci, so že dolgo pogrešali lastni hranilni dom; ni čudno, da je letošnji kongres ob viharju navdušenja sprejel gornjo resolucijo.

Varčevanju je predvsem namenjen novi zavod. Vsa sladkost, s katero sprejme vsak kreditni zavod novič tudi iz delavske roke, je za slednjega polna grenkobe ob zavesti, da velja le povečanju nenasitnega kapitala. Varčevanje pomeni odpoved, odpoved pa je treba privzgojiti. Koliko slabosti in težav tare delavstvo tudi po lastni krivdi; sistematično prosvetno delo med delavstvom bo v privzgojenem varčevanju imelo najsolidnejšo oporo. Koliko bede v slučaju brezposelnosti, nesposobnosti za delo, družinske nesreče; le v lastnem zavodu bo delavec iskal in našel pomoč.

V Angliji, domovini delavskega združništva, na katerem so ravno krščanski socialisti imeli največ zaslug; v Belgiji, kjer se je delavsko združništvo razvilo do še popolnejših oblik; v Nemčiji itd. imamo priče, kaj more delavstvo ustvariti na vseh poljih po načelih vzajemne samopomoči. V spominu nam je, kako je v prevratni dobi mož na odgovornem mestu javne uprave v Ljubljani načelno zavračal vse bedne, brezposelne, vdove, sirote itd. z namenom, da jih požene v sovraštvo do vsega, da tako najdejo korenino vsega zla.

Ne svet sovraštva in zanikanja, temveč svet ljubezni in priznanja daje ustvarjajočo moč krščanskemu socializmu. Naj živi, naj raste »Prva delavska hranilnica in posojilnica«!

Politični pregled.

Pri nas.

Pretekli teden se je nenadoma začela delna kriza sedanje vlade. Odstopil je minister za prosveto Velja Vukičević, ker se radikalni klub ni strinjal z njegovo prosvetno politiko. Vsled odstopa prosvetnega ministra in pa, ker je Radić neprestano nadlegoval Pašiča, da ga sprejme v vlado, je postal notranjepolitični položaj zelo zapleten in nejasen. Raditega sta bila poklicana v Belgrad dva stara sveto-

vacva v težavnih političnih položajih: naš berlinski poslanik Balugdžić in Aca Stanojević.

Vprašanje Radićevega vstopa v vlado je viselo na Pašiču. Pašič se namreč brani sprejeti Radića v vlado. Zato je skušal stvar zavleči. S tem, da je bila ostavka ministra za prosveto sprejeta in da so združili prosvetno ministrstvo z ministrstvom za vere, naj bi bila kriza začasno rešena, dokler ne bi bile sprejete dvanajstine.

Taka rešitev je naravno radićevece zelo razburila. Radić se je v terek podal vnovič osebno v Belgrad ter zahteval, da Pašič konča igro z njim. Pašič se je končno udal. Sprejel je Stjepana Radića v vlado in mu dal ministrstvo za prosveto. S tem je kriza rešena. Vlada RR je sedaj popolna. Samo, da se ji v političnih krogih prerokuje zelo kratkotrajno življenje: do konca tega meseca. Potem pa naj bi se spet začela nova kriza.

Parlament je končal razpravo o invalidskem zakonu. Vlada večina ga je sprejela skoro popolnoma takega, kot ga je predlagala vlada. Vanj ni hotela sprejeti upravičenih in nujno potrebnih zboljšav, ki jih je predlagala opozicija. Poslanci Jug. kluba, zlasti poslanec Kremžar, so se ostro zavzemali za razne zboljšave. Med invalidi je nastalo radi sprejetja invalidskega zakona veliko razburjenje. Nameravajo storiti razne korake, da bi si zboljšali svoj položaj.

Odslek finančnega odbora, ki razpravlja o carinskem tarifu, je imel ta teden več sej. Posl. Vi. Pušenjak, ki je član tega odseka, se je boril proti ne navadno visokim postavkam tega tarifa, ki je začasno že od junija v veljavi. V sedanjih obliki bo veljal toliko časa, dokler ne sprejme nar. skupščina sprememb, ki jih bo predlagal fin. odbor. Posl. Pušenjak je dosegel že razne omilitve. Tako bo carine prost uvoz galice. Dosegel je tudi ukinitve izvozne carine na razne poljedelske pridelke. Ostro se je zavzemal za znižanje uvoznih carin za oblačilno blago, da bi se s tem odpomoglo delavcem, katerim se plače znižujejo. Naletel pa je na gluha ušesa. Vlada večina ima zelo malo smisla za ljudske potrebe.

Katastrofalna povodenj je napravila v Sloveniji ogromno škodo. Poslanci Jug. kluba so zahtevali kredit 25 milijonov Din za prvo pomoč oškodovanim po poplavi. Vlada je pristala na to, da se v fin. odboru o tej zahtevi razpravlja.

Z 20. novembrom mora po ustavi fin. minister skupščini predložiti proračun za novo proračunsko leto. Ker pa so se seje narodne skupščine odgodile do 27. novembra, ne bo mogel fin. minister tega storiti. Pač pa je fin. minister že predložil dvanajstine za zadnje štirimesečje. Te dvanajstine so izredno visoke in znašajo 4 milijarde. Opozicija bo imela v proračunski razpravi hud boj, ko bo zastopala ljudske interese.

Pred skupščino se tudi nahaja predlog Jug. muslimanskega in Hrv. fed. kluba, da bi se kronski upokojenci čimprej prevedli v dinarske in da bi se tozadevni krediti postavili v dvanajstine. Skrajni čas je, da se to vprašanje že enkrat reši.

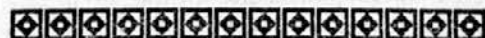
Preiskava o Lukiničevi Thurn-Taxis-feri se bliža koncu. Preiskovalna komisija je te dni pričela Lukiniča osebno zaslišavati.

Vsled vstopa Stjepana Radića v vlado bo zadobil političen položaj povsem drugo obiležje. Dosedaj se je St. Radić pred ljudstvom za vse neuspehe svojih ministrov izgovarjal s tem, da sam ni bil v vladi. Napadal je vlado in radikale. Sedaj bo pa moral postati precej zmernejši.

Na vsak način je vstop St. Radića v vlado z ozirom na njegovo politiko v povojnih letih do marca l. l. v naši notranji politiki jako zanimiv dogodek, ki bo tudi v zanimjem svetu vzbudil pozornost.

Drugod.

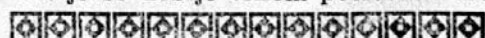
V nedeljo so se izvršile v Českoslovaški volitve v poslansko zbornico in v senat. Volitve so prinesle posameznim strankam precej drugačne rezultate. Predvsem je treba zaznamovati velik napredek Ljudske stranke in komunistov, znatno pa so padli s svojimi glasovi socialni demokratje in narodni demokratje, torej dve izmed dosedanjih vladnih strank. Dosedanja vladna večina ima zelo znatno večino in je vlada že podala svojo demisijo. Pri sestavi nove vlade svobodomiselnih stranke ne bodo mogle prezreti Ljudske stranke, ki je narasla od 21 mandatov na 30, četudi je volivni boj združil vse stranke proti katoliški ljudski stranki. Kulturni boj, ki ga je izzvalo svobodomiselnostvo, torej ni prinesel posebnih uspehov in je katoliške vrste še celo močno okrepil. Enako je uspel tudi župnik Hlinka, ki je s svojo dosledno avtonomično politiko in energičnim bojem dosegel, po dosedaj znanih rezultatih, 26 poslancev, torej je napredoval ravnino za polovico. Hlinka vodi odločen boj za avtonomijo Slovaške in je že pred par leti zapustil parlamentarna tla. — V Italiji zmaga fašizem vedno bolj in je videti, da bo izpeljal svojo revolucijo na desno do konca. Opozicija, ki je dosegla svoj višek po umoru socialističnega poslanca Matteottija, je sedaj v razpadu. Dočim so sklenile vse tri socialistične stranke, da vztrajajo v boju proti reakciji, so popolari in demosocialci sklenili zopet stopiti v parlament. Tudi se je fašizmu posrečilo zatreti že skoro vse opozicionalne dnevnike. Pretekli teden je prenehal izhajati list Ljudovec »Il Popolo«, sedaj pa hočejo uničiti še kot zadnjega »Corriere della Sera« — najbolj razširjeni opozicionalni dnevnik. Delavske strokovne organizacije so itak vse prepovedane razen fašistske delavske organizacije, ki je edini še dovoljeno pogajati se za delavske interese. Enako brezobzirno pa postopajo tudi proti narodnim manjšinam. Sedaj so ukiniteli v šolah vsak pouk v jeziku narodnih manjšin. — V francoskih kolonijah v Palestini trajajo upori še nadalje. Arabci se hočejo na vsak način iznebiti tučev. Val samoodločbe narodov bo gotovo šel še dalje. Tudi v Maroku je ponehanje bojev samo začasno.

PRVA DELAVSKA
HRANILNICA IN POSOJILNICA,
r. z. z. o. z., v Ljubljani,

je bila te dni ustanovljena. Posluje začasno na Starem trgu 2. Poslovne ure so vsak delavnik od 5 do 7 zvečer, ob nedeljah pa od 9 do 12 dopoldne.

Podrobni ustroj hranilnice priobčimo v »Pravici«. Vsakovrstne informacije se dobijo tekom poslovnih ur.

Proslava Krekove šestdesetletnice.

Krščansko socialistične delavske organizacije v Ljubljani proslave 60 letnico rojstva pokojnega dr. J. Ev. Kreka v nedeljo, dne 22. t. m. s sledečim sporedom:

I. 1. ob osmih zjutraj je slovesna sv. maša za pokojnega dr. Kreka v cerkvi sv. Jožefa. 2. Ob pol 10 odhod deputacij organizacij na pokopališče k sv. Križu, kjer iste polože venec na Krekov grob.

II. Zvečer ob pol 8 se vrši v Ljudskem domu slavnostna akademija: 1. Otvoritev. 2. Dr. Ivan Pregelj: Dr. J. Ev. Kreku, kadar bi mu bilo 60 let, deklamira tov. Savenc. 3. Slavnostni govor: govori tov. J. Gostinčar. 4. Dr. J. Ev. Krek: Naša pesem (himna krščanskih socialistov), poje pevski zbor kat. ak. društva »Borbe«. 5. Fr. Bevk: Pesem proletarcev, deklamira tov. Pevec. 6. Simon Jenko: Molitev za slovanski rod, poje pevski zbor »Borba«. 7. Oton Zupančič: Kovaška, deklamira skupina delavcev. 8. Bog in Slovani, poje pevski zbor »Borbe«. 9. Joža Lovrenčič: Kreku, deklamira tov. Anica Zalarjeva. 10. Slava Kreku, alegorija v treh dobah: suženjstvo, prebujenje, zmaga. Delovni stanovi prisegajo krščanstvu. — Alegorične deklamacije (sestavil h Krekovi 60 letnici Ivan Gajšek).

Vljudno vabimo vse člane in članice naših organizacij, somišljenike in prijatelje, da se te proslave dopoldne in zvečer udeležijo v obilnem številu, da dostojno proslavimo spomin našega velikega Kreka. Vstopnice k akademiji v Ljudskem domu se dobe do nedelje opoldne na Starem trgu št. 2.-I. V nedeljo popoldne pa eno uro pred akademijo v Ljudskem domu.

Pripravljalni odbor.

»Naša pesem«, katero je zložil pokojni dr. J. Ev. Krek, (himna krščanskih socialistov) se bo prvič pela v nedeljo, dne 22. t. m. zvečer na proslavi 60 letnice Krekovega rojstva v Ljudskem domu v Ljubljani. Kompoziral jo je preč. g. Stanko Premrl.

Člane in članice krščansko soc. organizacij, kakor somišljenike in prijatelje vabimo, da se polnoštevilno udeležijo v nedeljo, dne 22. t. m. ob 8 zjutraj sv. maše, za pokojnim dr. Krekom v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Prav tako vabimo vse, da pohite ta dan dopoldne na Krekov grob pri sv. Križu z deputacijami kršč. soc. organizacij, ki polože na Krekov grob venec. Odhod deputacij je ob pol 10 dopoldne s Starega trga 2.

Slavnostna akademija v proslavo 60letnice rojstva dr. Kreka se ne vrši v Rokodelskem domu, kakor smo prvotno javili, temveč v »Ljudskem

domu« v Ljubljani ob pol 8 zvečer. K obilni udeležbi vabi vse. Pripr. odbor.

Vse one, ki so prejeli vabila in navodila za sodelovanje pri »Alegoriji« v »Ljudskem domu« v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 8 zvečer, prosim, da se udeležijo točno vaj, ki bodo ta teden v petek in soboto zvečer ob pol 8 v »Ljudskem domu«. — Režiser.

* * *

Dev. Mar. Polje. Strokovna organizacija Z. P. D., obe Krekove mladine, Zalog in Zadobrova, Delavska zveza ter Kat. izobraž. društvo so na svojem sestanku sklenili, da prirede v nedeljo 29. nov. t. l. Krekovo proslavo ob 60 letnici rojstva z raznovrstnim sporedom, na katerem sodelujejo člani teh organizacij. Natančen spored objavimo v prihodnji številki »Pravice«. Opozarjamo pa že sedaj naše delavstvo in vse prijatelje pokojnega dr. Kreka na to proslavo. — Letos je 28 let, odkar je dr. Krek začel v našem industrijskem kraju organizirati delavstvo. Zato je tembolj naša dolžnost, da se mu poklonimo z udeležbo na proslavi.

Velenje—Zabukovca. V nedeljo, 29. novembra priredita obe krajevni organizaciji skupno proslavo dr. Kreka in sicer s sledečim sporedom: Zjutraj po prvem sv. opravi je politično in strokovno zborovanje. Ob enem se ustanovi tudi okrožje Delavske zveze za šaleško, savinjsko in mislinjsko dolino s sedežem v Velenju. Na ta zbor so povabljeni zastopniki iz sosednjih in daljnih občin. Ob 10. uri je sv. maša v spomin pokojnemu dr. Kreku. Popoldne po večernicah je slavnostno zborovanje; nato igra »Tri sestre«, petje in deklamacije. Na zborih poroča zastopnik krščanskih organizacij tovariš Uranjek Jakob iz Zabukovce. Delavci udeležite se ta dan dopoldanskega shoda vsi in tudi popoldanske prireditve, ker ta dan je naš dan!

Krekova proslava v Ljutomeru. Krekova mladina priredi skupno s Strokovno zvezo viničarjev in Delavsko zvezo Krekovo proslavo v šolski telovadnici v Ljutomeru. Spored: 1. Deklamaciji: Lavrenčič: »Kreku« in dr. Pregelj: »Slava Kreku«; 2. Govor; 3. Tamburaške točke in 4. Petje. Vabimo vse prijatelje našega delavskega pokreta. — Odbor.

Krekova mladina Sv. Miklavž proslavi v nedeljo dne 29. t. m. 60 letnico rojstva dr. J. E. Kreka s sledečim sporedom: Zjutraj sv. maša, po sv. maši slavnostno zborovanje skupno z J. S. Z. ter D. Z. Govori g. kaplan: Krekov življenjepis in tov. Rozman: Krekovo delovanje med delavstvom. Po zborovanju so deklamacije ter glasbene točke, katere bode izvajal tamburaški odsek Krekove mladine v Ljutomeru. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Jugoslovanska strokovna zveza.

VABILO

na

IZREDNI OBČNI ZBOR JSZ,

ki se vrši v nedeljo, dne 13. decembra 1925 ob 9 dopoldne v Rokodelskem domu v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega rednega občnega zbora;
2. gospodarsko in organizatorično vprašanje JSZ;
3. slučajnosti.

V smislu pravil § 14 morajo svoje zastopnike na občni zbor JSZ poslati vse Strok. zveze in društva JSZ tako, da pride na vsakih 80 članov po 1 delegat, kateri morajo imeti pismeno potrdilo, da jih je občni zbor njih zveze izvolil za zastopnike. Vsi predlogi in prizivi za občni zbor se morajo poslati 10 dni prej načelstvu.

Vse zveze in društva se pozivljejo, da gotovo pošljejo svoje zastopnike. Jože Gostinčar, predsednik. — Ivan Gajšek, tajnik.

Zveza papirniškega delavstva.

Dev. Mar. Polje. Tukajšnja skupina Z. P. D. priredi v nedeljo, dne 22. t. m. po prvi sv. maši ob pol 8. uri strokovni shod v dvorani »Ljudskega doma« v Dev. Mar. Polje. Tovariši člani in članice, ker je shod za današnji položaj zelo važen se prosijo točne in obilne udeležbe. — Vabi odbor.

Državni cestarji.

Z ozirom na razna vprašanja članov društva, kaj je z našimi zahtevami glede obleke, doklad itd., katere smo svoječasno poslali gradbenemu ministru, sporočamo, da smo vse te zahteve pred kratkim obnovili, da se jih upošteva pri sprejemanju novega državnega proračuna. Spomenico smo poslali tudi slovenskim poslanecem. — V kratkem se vrši seja načelstva in predsednikov skupin, na kateri bomo določili smer našemu delu z ozirom na neko akcijo, da se drž. cestarjem zopet vzame neke stare pravice. Biti moramo dobro pripravljeni!

Viničarji.

Prodaja žganja. Viničarji prejema-jo vsako leto od svojih gospodarjev tudi grozdne tropine kot deputat, iz katerih kuhajo žganje. Zgodilo se je, da je viničar, družinski oče, raje kot bi njegova družina uživala žganje, zamenjal iste z nekim mlinarjem za moko. Vaška klepetulja je skrbnega in pametnega očeta naznanila finančni kontroli in mož bo skoraj gotovo moral plačati v zakonu predpisano trošarino in petkratno vsoto iste kot kazen. — K temu podajamo v pojasnilo

sledeče: Zakon o trošarini, čl. 77, določa, da se plača od vsake prodaje alkohola trošarina. Ni dovoljeno oddajati alkoholnih pijač za nobeno protivrednost, ne za denar ne za blago. Znan je slučaj, da je bil kaznovan neki kmet, ki je parkrat zjutraj dal neke- mu delavcu žganje, zato mu je pa ta prišel včasih kaj pomagat pri delu. Trošarine prosto je torej le tisto žganje, ki se uporabi doma v družini. — Glavno tajništvo JSZ je poslalo Jug. klubu v Belgrad prošnjo, naj se poslanci zavzamejo za to, da smejo viničarji svoje žganje zamenjati za živila, a da ne plačajo trošarine na to žganje.

Strokovno društvo tobačnih upokojencev.

Društvo je obnovilo svojo zadnjo spomenico na upravo drž. monopolov in poleg tega tudi zahtevalo, da se pri prvi priliki, ko se pokojnine starih upokojencev prevedejo s kronske na dinarsko veljavo, upošteva tudi tobačne upokojence v Ljubljani.

Društvo diplomiranih babic.

Iz odbora. Hitro se bliža leto h koncu, vendar, žal, še veliko naših tovarišic ni spolnilo svoje dolžnosti in plačalo članarino za leto 1925. Odbor prosi, da se zamujeno v najkrajšem času popravi. Odbor dela sedaj na to, da bi se uvedlo starostno zavarovanje za babice. Pravila so že izdelana. Pri obnem zboru, ki ga name-rava odbor sklicati kmalu po novem letu, bodo prišla pravila v pretres in bode lahko vsaka članica povedala svoje mnenje. Dalje dobiva odbor še vedno veliko pritožb, da nimajo babice v mestu in po deželi dovolj posla, da bi se lahko posvetile popolnoma svojemu poklicu, ker je pač še mnogo babic, ki niso izučene. Društvo bo posredovalo na merodajnih mestih, da se to vprašanje enkrat reši v korist izučenim babicam. Dalje bo društvo prosilo, da se omeji pouk novih babic, dokler se ne uposljuje vse že diplomirane babice. Kakor vsak stan, tako tudi naš zahteva, da se človek popolnoma posveti svojemu poklicu, kajti le takrat lahko vrši svoje dolžnosti vestno in točno.

Društvo slovenskih organistov.

Orglarska šola v Celju je na posredovanje posl. Pušenjaka dobila od ministrstva dovoljenje za znižano vožnjo po železnici pod br. 31.910 od 23. oktobra 1925 za učence tega zavoda, kakor dijaki drugih šol.

Ljubljanski organisti so pri zadnjem občnem zboru zaprosili knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, da naj kot tak upliva na župne urade, da se vsaka organistovska stacija razpiše. — Tudi društvo organistov v Ce-

A. Marby:

Hanka.

Lužiško-srbska povest.

21

»Jaz?« Riška je skočil svišku, da se je kar opotekel. »Jaz... teta?« Niti za trenutek ni dvomil o resnici tetinih besed in sedaj se je trudil na vso moč, da bi se otreseš omamljenosti, v katero ga je spravilo njeno pripovedovanje in namera. »Mene bi hotela najmanj poslušati in se mi zaupati.«

Teta Trina je silno začudena debelo pogledala mladega moža, ki se je svoji nenadni razburjenosti tako zelo razlikoval od onega navadnega, preudarnega umernjenega. »Oho! To bi bilo! Kaj se je pa zgodilo med vama?«

»Bog ve, kaj bi rad dal zato, ko bi vedel, teta,« je stisnil Bogomir skozi zobe in dihaval težko. »Samo toliko mi je jasno: ne more me trpeti... še videti me ne mara, tako sem ji zopern!«

»Tako? Ali res? Toda odkod pa veš, da je temu res tako?« je vprašala starica in se čudila vedno bolj.

»Saj vidim vsak dan, teta, in stokrat lahko opazim! Če stopim v sobo, gotovo ne bo trajalo dolgo, in Hanka gre ven. Če ji hočem seči v roko, se dela, ko da bi tega ne opazila. Nikdar mi ne privošči besede. In če ji zastavim kar naravnost vprašanje, opazim le predobro, kako težko ji gre odgovor z jezika. Povsod se me ogiblje. Če ji hočem pri tem ali onem delu pomagati, me kratko zavrne. Tako tudi...« Mladi župan je globoko vzdihnil in si popravil svetle kodre s čela: »Soparno je, da človeku kar sapo jemlje.«

S silo se je obvladal in hlastno nadaljeval: »Da, tako je bilo tudi prejšnji teden, v petek popoldne. Naletel sem nanjo na njivi, ko je vezala snopje; dosti ga je še imela pred sabo, in povrhu je grozil še dež. Hočem ji pomagati... ona kratko odkloni... kljub temu pa primem za delo. Kar me

jezno ustavi: »Pusti pri miru! Bom opravila že sama, brez pomoči...« Samo to vam pravim teta: zabolelo me je njeno obnašanje. Pa sem se oju-nal, stopil prav do nje in ji rekel: »Hanka, zakaj si taka proti meni? Prosim te, povej mi, zakaj sem ti tako zopern in s čim sem si to nakopal?« ... Menite, Bogomirov glas se je tresel od boli in jeze — »da mi je odgovorila le z besedico? Ne sluha o tem! Toda obledela je, ko njen robec na glavi... in nato me je pogledala... pa se takoj spet odvrnila... onega pogleda ne bom pozabil, dokler bom živ, teta! In nato je stekla malo dalje in začela spet vezati snopje in ni se zmenila več zame, ko da bi me sploh ne bilo... Odšel sem in poslal hlapca na polje. In rada je sprejela njegovo pomoč in se je prijazno pogovarjala z njim... videl sem, teta, prijazno, kakor je z vsemi ljudmi prijazna, razen z menoj.«

Riška je segel spet po kladivo in začel s tako silo zabijati žebelj v oje, da je odmevalo daleč naokrog.

Med Bogomirovim pripovedovanjem je teta molčala in gledala globoko zamišljena predse. V začetku jo je njegovo čudno vedenje zelo vznemirjalo, in obenem se je porajala v njej jeza proti Hanki, ker se je tako hudo pregrešila na možu, kateremu so njeni starši in, ona sama dolžni tako veliko hvalo. Do sedaj je starica dekleta zelo cenila, a tega je odslej konec; kajti kdor se tako obnaša proti njenemu Bogomiru, ta bo imel z njo opravka. Kako bridko ga je užalilo nerazsodno, ošabno dekletovo obnašanje! Še več: prav v srečo ga peče. Tako vsega iz sebe, tako globoko nesrečnega ga je videla samo še enkrat — takrat, ko je ves obupan sedel ob Marijanini smrtni postelji — no in to je bilo vendar še — (Dalje prih.)

lju bo vložilo na prvem občnem zboru tako prošnja.

Za medjimurske učence, ki študirajo orglarsko šolo v Celju je biskupski stol v Zagrebu poslal za letošnje leto 3000 Din. Posnemanja vredno! K vsakemu tekemu napredku gotovo pripomore naš list »Pravica«. G. organizisti, naročajte si ga!

Prometna zveza.

PROMETNA ZVEZA IN UJEDINJENJE ŽEL. ORGANIZACIJ.

Znano je vsem železničarjem, kako se je lansko leto pokazala potreba, da se, ako hočemo železničarjem priboriti boljšo bodočnost, ustanovi enotna organizacija vseh železničarjev v državi. Ta iniciativa, ki je izšla iz vrst slovenskih železničarjev, osebno mariborskih, je bila zamišljena na najširši podlagi, tako, da je bilo videti, da bo ta akcija imela popoln uspeh, ter vse dosedanje železničarske organizacije združila v eno samo veliko organizacijo, v katero naj bi se organizirali vsi železničarji brez razlike političnega mišljenja. »Prometna zveza« je bila med prvimi, ki je celo zadevo smatrala za najresnejšo in je odkritosrčno pozdravljala to idejo. Da se zadeva uresniči, so se začeli razgovori med posameznimi organizacijami v Mariboru ter je en takih skupnih sestankov vseh, v Mariboru se nahajajočih podružnic, dne 21. nov. 1924 sklenil, da se naj vrši dne 26. decembra 1924 v Celju sestanek zastopnikov vseh žel. organizacij. Za tiste organizacije pa, ki nimajo v Mariboru svojih podružnic, je prevzel Savez železničara Jugoslavije obvezo, da jih povabi na omenjeni celjski sestanek.

Na dan 26. decembra so se zbrali v Celju delegati, in na veliko začudenje je bilo oficijelno zastopanih samo 5 železniških organizacij in sicer: Udruženje jugoslovanskih narodnih žel. (UJNŽ), Savez železničara Jugoslavije (SŽJ), Železničarska strokovna in pravovrstvena organizacija (ZSPO), Splošna železničarska organizacija (SŽO) in Prometna zveza (PZ). Že na tej konferenci se je ugotovilo, da sodr. Bahun v imenu Saveza ni obvestil 8 ostalih organizacij, češ da so samo katoliške, katerih on niti ne pripoznava. To je prvi slučaj pri tem ujedinenju, da je začel Savez »bremzati«, ker se je najbrže bal, da bi se njegovi predlogi zavrgli. Mi smo bili pa mnenja, da so vse organizacije dolžne posvetovati se o tako važnem vprašanju, in je torej prva krivda Saveza, da celjska konferenca ni bila obiskana, kot bi morala biti. Že takrat se je sodr. Bahun zelo zavzemal za razredno borbo, ker je smatral za neobhodno potrebno, da se ta močna organizacija železničarjev včlani pri kaki internacionali (socialistični? op. por.), dočim so bili vsi ostali na stališču, da se železničarji najprej združijo, uredijo najnujnejše zadeve in še le potem se lahko razpravlja o nadaljnji borbi. Vkljub vsemu temu so se sprejeli tile sklepi:

1. Da se ne likvidira sedanjih organizacij preje, dokler se še nova edinstvena ne ustanovi;
 2. zamišljena organizacija naj bi delovala v celi državi;
 3. za razredno borbo se smatra strokovna borba za pravice železničarjev;
 4. predlog, da se včlani ta nova organizacija v kako internacionalo, odpade;
 5. da se obvesti ponovno vse organizacije do 11. I. 1925, da pooblaste vsaka po dva delegata v svrhu sestave pravil in drugih podrobnosti, ki so pri organizaciji potrebne;
 6. seje teh delegatov naj se vrše v Ljubljani;
 7. posle te bodoče organizacije prevzame ŽSPO;
 8. ko se vse organizacije odzovejo povabilu pod točko 5, se naj skliče sestanek teh delegatov, ki bo sklenil vse potrebno, da se ta akcija čimprej uresniči;
 9. da se naj preneha z vsemi napadi na posamezne organizacije.
- Vsi tu navedeni sklepi so bili sprejeti soglasno. Vsi smo bili prepričani, da bo ŽSPO izvedla te sklepe. Prišlo

pa je drugače. ŽSPO ni obvestila takoj vseh navedenih organizacij po nalogu celjske konference, ampak je se storila krog 5. I. 1925 tako, da se je začela zadeva zavlačevati. Pribiti je treba dejstvo, da je ta posle vodeča ŽSPO začela kršiti celjske sklepe z namenom, da zadevo prenese v Zagreb. Pa vendar se je na razne pritiske potem vršila druga konferenca v Ljubljani dne 22. marca 1925. Omenimo še to, da je »Organizirani železničar« po celjski konferenci pisal, da se morajo vsi železničarji organizirati pri ŽSPO. Zakaj? Potem bi lažje oni gospodarili in zavlačevali resnično ujedinenje, češ, da so že oni sami ujedinjena organizacija. To je torej jasen dokaz, da tem gospodom ni bilo za resnično združenje, ampak da železničarje povedejo v zmešnjavo in tako delajo sebi v prid.

Napočil je dan, ko je bila sklicana druga konferenca v Ljubljani, dne 22. marca t. l. Na tej konferenci je bilo zastopanih 10 organizacij, dočim so se tri pismeno izjavile, da združitev še ne smatrajo za potrebno, ker še niso organizacije dovolj zrele; društvo žel. uradnikov ni dalo nobene obvestila. Na tej konferenci se navzoči delegati niso mogli sporazumeti in krivda leži na SŽJ, ŽSPO in SŽO, ker so kot prvi predpogoj zahtevali razrednost, katera se je, kakor je razvidno iz celjskih sklepov, zavrgla. Sedaj so pa utajili te sklepe, za katere so sami glasovali. Tretji dokaz, da socialističnim organizacijam ni bilo na srcu pravilno in pošteno ujedinenje, je dokaz, da so hoteli s svojo razrednostjo zanesti med organizacije razdor, kar se jim je tudi posrečilo. Tako je ta konferenca prinesla namesto solidarnosti razdor in to po krivdi Saveza. Pa vkljub temu se je isti dan popoldne sestalo na drugem mestu 6 organizacij, med katerimi je bila tudi Prometna zveza. Ti so se končno vendar sporazumeli ter podpisali protokol sporazuma. Tako se je torej začelo delo ujedinenja. Sklenilo se je, da se sestavijo nova pravila, ki se naj takoj predložijo oblasti v odobrenje ter tako nadaljuje delo za končno združenje namesto 14, samo 6 organizacij. Po posameznih krajih, kjer je bilo več podružnic, so se te združile in začele z delom. Iz vsega tega se torej vidi, da socialistom ni bilo v interesu resnično ujedinenje, ampak popolna samovlada te organizacije. Delalo se je z vsemi intrigami Volje članstva se ni upoštevalo, teptalo se je sklepe članstva, kar nam je jasen dokaz v Mariboru, ko se je sestavljala novi pripravljani odbor. Sodr. Bahun je hotel biti na vsak način predsednik tega odbora, čeprav mu je članstvo izreklo nezaupnico. Zastopniki P. Z. so čimdalje bolj opazili to neodkritosrčnost, ter so na eni teh sej podali sledečo izjavo, ki je bila prebrana v imenu P. Z. (Dalje prih.)

Skupina Prometne zveze v Zalogu naznanja bridko izgubo svojega zvestega člana Alojzija Kukovica, progovnega delavca; umrl je dne 5. novembra t. l. po kratki bolezni. Pokojni zapuščča štiri družinske člane. Skupina jim izreka globoko sožalje ob izgubi dobrega očeta. Dragi pokojni tovariš, ker si bil zvest in potrpežljiv v svojem revnem življenju, naj ti bo večno plačilo v nebesih! Nam pa ostaneš v nepozabnem spominu.

Na predlog Prometne Zveze je g. narodni poslanec Žebot interveniral pri ministrstvu saobračaja radi delavskih legitimacij in uporabe brzovlakov, ter smo dobili sledeči odgovor, ki ga prinašamo v prevodu. Na vprašanje, ki mi je bilo dostavljeno z aktom N. S. št. 3575, dne 21. okt. t. l., mi je čast odgovoriti sledeče: 1. Po čl. 59 predpisa o brezplačni in režijski vožnji in po dopolnilu tega člena po naredbi M. S. št. 24.893-24 imajo delavci in njihovi družinski člani pravico na listne osebne legitimacije, ter po dopolnilu čl. 62 omenjenih predpisov imajo tudi pravico za potovanje s temi legitimacijami po režijski ceni. Vezane legitimacije se jim niso mogle izdati, ker po naredbi M. S. 25879-24 delavci niso v takih odnošajih do železnice, kakor so prevedeni uslužbenci. Napram delavcem bivše južne

železnice, ki so bili sprejeti pod državno upravo, se niso mogle delati izjeme radi ostalih delavcev, kateri so se že tačas nahajali v državni službi in niso imeli pravice do državnih legitimacij. — 2. Po naredbi M. S. št. 13.926-25 so lahko delavci uporabljali brzovlake z dovoljenjem šefa svojega službenega mesta, a se jim je to ukinilo z naredbi M. S. št. 25.451-25, pač pa še lahko prevedeni uslužbenci uporabljajo brzovlake, toda le, ako jim to dovoli načelnik (načelnik strokovnega oddelka direkcije) ali direktor. Generalna direkcija je mnenja, da se delavcem ni treba dovoliti uporaba brzovlakov, ker so se delavci in člani njihovih družin često vozili brez potrebe z brzovlaki, tako, da ostali civilni potniki mnogokrat niso mogli dobiti prostora v teh vlakih. — A. M. Radojevič l. r., minister saobračaja.

Tedenske novice.

Prosvetna zveza v Ljubljani vabi na XXVIII. občni zbor, ki bo 26. t. m. v dvorani Akad. doma v Ljubljani ob po 10. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom. Zastopniki izobraževalnih in prosvetnih društev naj se občnega zbora gotovo udeležijo.

Prosvetni tečaj priredi Prosvetna zveza 25. nov. t. l. v Akad. domu s sledečimi predavanji: od 10—11 ure: Kmetstvo in delavsko stanovska izobrazba. Od 11—12 ure: Delo krajevskih prosvetnih referentov in vzgoja voditeljev. Od 2—3 ure: Ljudske knjižnice in čitalnice. Od 3—4 ure: Društvo in družina. Isti dan zvečer se vrši slavnostni Krekov večer v Ljudskem domu ob 8. uri s petjem, godbo, deklamacijami (deklamirajo člani Krekove mladine) in s skioptičnim predavanjem o dr. Kreku. S pomočjo lepih skioptičnih slik bomo zopet videli dr. Kreka med našim narodom.

Polovična vožnja za tečaj in občni zbor je dovoljena za vse proge ljubljanskega ravnateljstva. Vozna olajšava velja od 22. do 29. nov. Izkaznice dobe udeležniki na tečaju in na občnem zboru.

Velikanske povodnji. Pretekli teden so vsled hudih nalivov nastale velikanske povodnji v Sloveniji, Hrvaški, Bosni in Hercegovini, razen tega pa tudi v Italiji in južnih krajih Avstrije. Na Dolenjskem je povodenj povzročila zlasti veliko škodo okrog Novoga mesta. V Mariboru cestni kanali niso mogli več požirati vode ter je vsled tega drla po mestnih ulicah. Istotako je bila poplavljen vsa okolica mesta Celja. Pouk na celjskih šolah je bil vsled poplave ukinjen in v večjih tovarnah delo ustavljeno. V Polčanah je zasul plaz zemlje lokomotivo ter prevrnil s tira osem vagonov. Med postajama Sv. Lovrenc—Fala je zasul plaz zemlje železniško progo. Osební vlak iz Maribora je zavozil v maso, ležečo na progi, in skočil s tira. Človeških žrtev pri teh dveh železniških nesrečah ni bilo. V Murški Soboti je porušila povodenj štiri hiše. Utonili sta dve osebi in več sto glav živine. Poškodovanih je bilo nad 100 hiš. V zagrebški okolici je voda odnesla več hiš, več drugih pa tako poškodovala, da jih bodo morali podreti. Železniški promet med Ljubljano in Zagrebom se je vzdrževal samo preko Karlovca. Vsi vlaki so imeli velike zamude. Na intervencijo poslancev Jugoslovanskega kluba je notranji minister takoj nakazal velikemu županu v Mariboru za prvo pomoč 200.000 Din.

Novi predsednik Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Na seji plenuma ravnateljstva osrednjega odbora za zavarovanje delavcev v Zagrebu je bil izvoljen za predsednika Marko Bauer, generalni tajnik Saveza industrijalcev v Zagrebu.

Novo poštno torbe in ključavnice. Poštno ministrstvo namerava uvesti nove poštno torbe, ki se bodo zaklepale s ključavnicami novega ameriškega izuma. S tem hočejo preprečiti tatvine in poneverbe na pošti.

Avtomobilska nesreča. Kmet Savič se je peljal z vso svojo družino, sedem članov po številu, s Cetinja v Južno Srbijo, kjer se je hotel naseliti. Na nekem ovinku med Cetinjem in

Andrijevico je odpovedala zavora in avto je padel v 15 metrov globok prepad. Šofer, Savič in njegov vnuk so ostali na mestu mrtvi, ostali so bili poškodovani.

Roparski napad. V Aleksincu so vlomili štirje oboroženi roparji v trgovino Katarine Jovanović in odnesli blagajno na voz. Ropotanje voza je privabilo na mesto mestnega nočnega stražnika, policaja in nekoga drugega, ki so se vrgli na roparje. Oboroženi roparji so bili močnejši in so vse tri nasprotnike ubili in blagajno odpeljali. Zločin so odkrili šele drugi dan, ko so našli vse tri ubite na trgu. Aretirali so mnogo oseb, toda pravih krivcev ni med njimi.

Železniška nesreča v Srbiji. Na progi Užice—Vardište se je vsled deževja utrgala velika skala in se zrušila na mimovozeči osebni vlak. Lokomotiva in prva dva voza so bili popolnoma zdrobljeni. Več oseb je bilo težko ranjenih.

»Zdravje«, zdravstveno - poučni mesečnik bo izšel s 1. januarjem 1926 kot samostojen list, ki je dosedaj izhajal kot priloga »Prerodu«. Kakor v prvem letu svojega obstoja, bo tudi zanaprej prinašal aktualne članke o naših zdravstvenih razmerah in potrebah. Kakor doslej, bo širil pouk o osnovnih pojmihi higijene. V poljudni obliki bo dajal nasvete in navodila za pravilno higiensko vzgojo ter nauke za zdravo življenje. Razširjal bo znanje o zdravju in boleznih, kajti spoznavati samega sebe in spoznavati vzroke bolezni, je prvi pogoj za ohranitev zdravja. »Zdravje« naj pride v vsako hišo, v vsako družino v mestu in na deželi. List bo urejeval predstojnik higienskega zavoda dr. Pire Ivo, sotrudištvo so obljubili mnogi drugi odlični strokovnjaki. List bo obsegal 32 strani, cena mu bo letno 30 Din oziroma poluletno 15 Din, je torej najcenejši mesečnik, kar je pa mogoče izpeljati le pri obilnem številu naročnikov. Naročnike sprejema Uprava lista »Zdravje«, Ljubljana, Higijenski zavod kraljevine SHS.

Dopisi.

Vič. V petek 20. novembra ob pol 20 bo v Društvenem domu skioptično predavanje. Vsebina: »Kako ostanem zdrav?« Delavstvo! Napolni tudi to pot društveno dvorano! — V nedeljo ob pol 20 poučna predstava »Dom«.

Vič. V nedeljo se je ustanovilo društvo »Krščanska šola«, katera bo de kakor izgleda prav lepo uspevala. V nabitto polni dvorani Društvenega doma smo pazno sledili predavatelju, ki je v krasnih besedah orisal pomen te za našo občino prepotrebne organizacije. Proračun občine Vič za leto 1926. je občanom na upogled v občinski pisarni med uradnimi urami od 8—12 in 4—7 zvečer. V kratkem se bode vršila javna seja, pri kateri se bode pretresal po županu sestavljen proračun. O poteku te seje bodedmo o priliki poročali. Pošta se bode v teku nekaj dni preselila v nove lokale in sicer v občinsko hišo. Dosedanje prostore je Sokolsko društvo pošti odpovedalo, ter je bila velika nevarnost, da bi pošto v naši občini sploh izgubili. Sedanje lokale je pošta dobila z največjo težavo.

Dev. Mar. Polje. Moj prijatelj, občinski odbornik, me je povabil, da se naj kot poslušalec udeležim zelo zanimive javne občinske seje dne 6. t. m. Prijatelj je imel prav. Da bi to sejo opisal, bi potreboval črnila, papirja in časa na kile. Omenim samo en prizor, ki je bil za »počet«. Neki odbornik vpraša župana, kaj je z nekim stavbnim ogledom na »Gmajni«, ter mu priporoča, naj zadevo v interesu prosilca (ki misli hišo zidati) pravično in takoj uredi. Ko da župan kratko pojasnilo, se oglasi odbornik Dobrota Anton, ki pravi, da se naj s tem počaka, češ da on (Dobrota) občino toži kot mejaš. Vse se začudeno spogleda in maje z glavami, nato pa v smeh, on pa nadaljuje: »jaz imam črno na belem, da imam tam pot itd.« Kakor mi je prijatelj pravil, je ta odbornik, ki občino toži, pri občinskem posredovalnem odseku kot namestnik. — Dosti sem imel. Obljubil pa sem prijatelju, da bom na njegovo povabilo

prihajal večkrat na te zabavne seje, g. urednik vas pa prosim za prostorček v listu o izidu te tožbe.

Goričane-Medvode. Preteklo nedeljo, dne 15. t. m. so se pri nas vršile občinske volitve za občino Medvode. Naša lista Združenih delavcev je dobila 141 glasov, torej 9 odbornikov. Pričakovati bi bilo boljšega uspeha, da se ni združilo proti nam vse, kar leze in gre brez razlike strank. Obžalovanja vredno, da se niti delavci sami ne zavedajo svoje stanovske dolžnosti. Kajti znani so ravno delavci, ki so volili nam nasprotno liste. Z žalostjo ugotavljamo, da se je delalo proti delavstvu tudi od strani, od katere bi bili ravno krščanski socialci najmanj pričakovali, in za katero smo prestali že toliko bojev in žrtev. Radovedni smo kako bodočnost si ti ljudje predstavljajo, ko nastopajo proti delavstvu. Delavstvo pa ostani mirno in dostojno, ter pomni, da za križem in trpljenjem sledi zmaga. Delavsko zastopstvo bo torej v bodočem odboru štel tretjino odbora. Kot manjšina pač ne bo odgovorno za delovanje odbora, pač pa bo imelo priliko opazovati že po večini znane občinsko-gospodarske zmožnosti ostalega odbora, ter jih dejanjem primerno soditi.

Krekova mladina.

Krekova mladina Ljubljana, dramatični odsek, gostuje v nedeljo, dne 29. t. m. v dvorani g. Logarja v Hrastniku z dramo »Mrak«. Začetek ob 3. uri popoldne. Po igri prosta zabava, pri kateri svira salonski orkester. K obilni udeležbi vabi vse mladini naklonjeno občinstvo odbor.

Kočevje. V nedeljo 7. t. m. se je vršil drugi sestanek Krekove mladine ter Orla v opekarni ob navzočnosti zastopnika centrale Krekove mladine iz Ljubljane. Razvila se je živahna debata. Tov. B. iz centrale je podžigal navzoče k vztrajnemu delu, dasi nimajo ne prostorov, ne predavateljev, še manj pa sredstev. S trdno voljo se bo vse to doseglo. A da imajo voljo, se vidi najbolje v tem, da imajo člani sami predavanja. Tako sta imela ob tej priliki predavanje član »Krekove mladine« ter en član Orla o potrebi duševne kulture na podlagi krščanskih načel in o življenju in ciljih pokojnega dr. Jan. Ev. Kreka, kar je storilo na vse navzoče najboljši vtis. K besedi se je oglasil tudi tov. K., ki je poudaril ter dokazal, da je le v vztrajnem delu in organizaciji naša boljša bodočnost. K predavanju se je razvila zelo živahna debata, v katero je posegel tudi tov. B. iz centrale. Povdaril je, da more priti ljudstvo do svojih pravic le potem močne organizacije, ki bo temeljila na krščanskih načelih.

Razno.

Mraz v Skandinaviji. V severnih krajih Skandinavije imajo že nad 30° mraza. Več luk je že tako močno zamrznilo, da so morali ustaviti morski promet.

Sofijski župan umorjen. Upokojeni polkovnik Tomov je umoril sofijskega župana Madjarova. Dejanje je Tomov storil vsled tega, ker ga je župan odpustil kot načelnika mestnega kopaljšča. Nato je Tomov ustrelil samega sebe.

Stanovanjsko vprašanje na Češkoslovaškem. Od 1. junija 1921 do 30. septembra t. l. je bilo zgrajenih z

državno pomočjo na Češkoslovaškem 25.799 poslopij s 54.843 stanovanji. Stroški so dosegli 4.374.989.024 Kč (državna garancija je znašala 3.205 milijonov 954.426 Kč). Od tega odpadejo na Prago 2103 stanovanjske hiše z 12.120 stanovanji.

V Nemčiji pokopane francoske vojake da francoska vlada prepeljati v domovino. V ta namen so pripeljali v Koblenz več vagonov krst.

Koliko židov je na svetu? Glasov statistike, ki jo prinaša »Univers Israélite« znaša celokupno število židov na svetu 14.163.543, približno 1 odstotek vsega človeštva. V Evropi jih je 9.232.576 ali 2.1 % prebivalstva. Od teh živi na Poljskem 2.829.456, v Rusiji 5.253.324, od katerih odpade 2 milijona 626.667 na evropsko Rusijo, v Ukrajini 1.772.479, v Romuniji 834 tisoč 344, v Nemčiji 575.000, v Avstriji 300.000, na Madžarskem 473.310, na Češkoslovaškem 353.342, v Veliki Britaniji 280.000, v Franciji 150.000, v Zedinjenih državah 3.500.000.

Slika Krekove soc. šole.

Torek: Enako življenje vrvi v šoli tudi drugi dan v tednu. Tajnik Krekove socialne šole tov. France K. skrbno pripravlja potrebno. Tov. G. opraviči svojo zamudo prejšnjega dne, ker mu je stroj v delavnici pri delu odtrgal prst na roki. To opravičilo je dokaz, da vlada v šoli red in disciplina. Vse je pripravljeno. Točno ob sedmi uri vstopi v učno sobo g. prof. E. Jare, ki predava: o družbi. Smehljajoče vpraša učenca Drago P., če so vsi navzoči. Le-ta odgovori, da manjka samo eden, ki se je opravičil. G. profesor pregleda, če je vse v redu pripravljeno. Zemljevid Evrope visi na določenem mestu in tako tudi zemljevid Jugoslavije ter naše Slovenije na steni. Gospod predavatelj najprej povprašuje vse po vrsti, da vidi koliko si je ta ali oni zapomnil od zadnje ure. Ob vedno zanimivem predavanju mine hitro ta ura pri jako priljubljenem g. profesorju.

Zelo živahno posegajo učenci tudi pri njem v debato. Zvezki se polnijo raznih zanimivosti. Gospod profesor skrbno obriše svoja očala, pospravi beležke ter se vsakokrat zelo prisrčno poslovi.

Zopet 5 minut odmora za zračenje in priprave za prihodnjo uro. Tajnik šole glasno sporoči, da je tov. dr. A. Gosar odsoten in bo namesto njega predaval nocoj g. dr. med. Valentin

Meršol o »higijeni«. Vsi postanejo nato pozorni, ker bodo imeli priliko slišati predavatelja, ki je došel iz Amerike. Gospod doktor ima s seboj slike o postanku in procesu jetike. Tovariš Maks R. jih skrbno pripenja na šolsko tablo, raz katere g. predavatelj nazorno tolmači svoja zelo zanimiva izvajanja. Ta ura mine in poleg nje še ene pol v zadovoljstvo gospoda doktorja in učencev. Vsem je bil v veselje tudi poset g. dr. med. Tadiča iz Beograda, ki se je rad odzval vabilu dr. Meršola in nas posetil. Upamo in želimo, da pride tudi g. dr. Tadič še večkrat med nas. Gospod predavatelj si je s svojim nastopom, prijaznostjo in zelo zanimivim predavanjem pridobil takoj vse navzoče.

Soba se zopet pospravi ter se poslovi v nadi, da se prihodnji večer srečno vidimo.

Sreda: Vsi pripravljeno s knjigami pričakujejo prihoda g. predavatelja. Tov. A. B. st. prihiti točno ves zasopljeno, da ne bi zamudil ure. Točno ob 7 stopi v šolske prostore g. dr. Puntar, ki predava o predmetu: delavstvo in država. Med prijaznim pogledom po navzočih zavzame svoj prostor. Učenci vzamejo v roke brošuro: Ustava kraljevine SHS. Gosp. predavatelj bere in tolmači odstavek za odstavek. Učenci odgovarjajo na stavljen vprašanja prav in tudi ne. Tako poteče cela ura v debati o naši ustavi, državi in njenih institucijah. Gospod predavatelj konča in naznani osnovo predavanja za prihodnjo uro. Po razgovoru s posamezniki odhaja smehljajoč s pozdravom: na svidenje fantje!

Zopet odmor in običajno življenje v predsobi. Tov. Janez hitro razdeli poslovnice knjige, tiskovine in vse potrebno za predavanje, ki se prične čez pet minut. Po znamenju je zopet vsak na svojem mestu, kakor tudi predavatelj v osebi tov. I. Gajšeka, ki obdelava predmet: praktične vaje v poslovanju. Učenci se praktično vadijo v poslovanju, vodstvu in ustanavljanju naših organizacij. Tudi ta ura je velepomembna, zakaj na ta način bodo učenci tu praktično izšolani kot bodoči voditelji naših organizacij. Ta večer mine navadno po deveti uri.

Četrtek: Tudi predavanje o kapitalizmu je zanimivo. Zakaj? V četrtek predava vsako prvo uro g. dr. Mirko Božič o predmetu: gospodarski in socialni kapitalizem. Točno ali še prej stopi v sobo zelo resnega obraza g. predavatelj, poleg katerega je razpet zemljevid o industriji naše države. Predava nam o našem gospodarstvu

in njegovem procesu tako, da učenci pridobe v tem vprašanju vedno novih tako potrebnih pojmov. G. predavatelj določi snov za prihodnjo uro in se poslovijo, ker predavatelj za naslednjo uro že pogleduje iz predsobe.

Zopet odmor in čez pet minut da tajnik Krekove socialne šole zopet znamenje in vsi zasedejo svoje prostore. Ob osmi uri predava gospod ing. Alojzij Žumer o predmetu: zgodovinski pregled socialnih teorij in struj. Govori o postanku socializma, razvoju raznih socialnih struj pri nas in drugod. G. predavatelj je vedno založen z bogatimi revijami in knjigami o socialnem vprašanju. Učenci si za beležijo glavne točke. Mlademu in priljubljenemu predavatelju so gotovo lahko hvaležni vsi učenci za zanimiva izvajanja. Veselo se tudi ta večer razidemo med živahnim razgovorom.

Petek: Ljudje pravijo: »Nesrečni petek«, a mi smo ga veseli, zakaj? Vsak petek prvo uro predava učencem tov. Jože Gostinčar o predmetu: delavske strokovne, politične in prosvetne organizacije. Hitrih in sigurnih korakov zavzame on svoje mesto. Tudi on vprašuje po proforsko ter razlaga bistvo, pomen in naloge naših organizacij. Učenci vedno pazno sledijo temu predavanju in tudi pridno beležijo v svoje zvezke.

Tudi to uro si pridobe učenci mnogo koristnega znanja. Predavatelj se vedno veseli in mladeniško poslovi s kakimi navduševalnimi besedami.

Po navadnem odmoru zopet pouk in sicer predava to uro namesto odsotnega predavatelja dr. Št. tov. France Žužek. Dr. Št. bi naj predaval o socialno-politični zakonodaji. Tov. Fr. Žužek pa krene v drugo smer. Slika nam dr. Antona Mahničiča, dr. J. E. Kreka, druge sociologe do najnovejše dobe ter razglablja njihova dela na socialno-gospodarskem kulturnem polju. Med drugim čita tudi razne zanimivosti iz dr. A. Mahničevega »Rimskega katolika«. Učenci z velikim zanimanjem sledijo izvajanjem tov. predavatelja.

Tako poteče teden in zadnja ura v njem. Po razgovorih se poslovi v zavesti, da te ure za nas niso izgubljene, da je znanje, ki ga v šoli črpamo, pridobljen zaklad, ki nam ga ne more nihče odvzeti.

Po učnem načrtu Krekove socialne šole še več gospodov predavateljev ni prišlo na vrsto. N. pr. gg. Franc Erjavec, dr. Ivan Dolenc, dr. Št., ki pa pridejo še vsi na vrsto.

Da se je Krekova socialna šola po načrtu uresničila, je zasluga pripravljalnega odbora, učencev in predavateljev. F. K.

Vabilo na redni občni zbor

I. delavskega konzumnega društva r. z. z. o. z. v Ljubljani

ki se bo vršil dne 1. decembra 1925 ob 10. uri v kletnih prostorih zadruga, Kongresni trg št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za poslovno l. 1924/25.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Sprememba pravil.
5. Sklepanje o nagradi nadzorstvu.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Žika!

Poskusiti je treba potem, je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

PODRUŽNICE:

Bled, Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split in Šibenik.

TELEFON: št. 470 in 57.

Račun poštino-ček. zavoda za Slovenijo št. 11.943, za Hrvatsko št. 39.050.

Pooblaščen prodajalec srečk Državnerazredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 10 (v lastni palači nasproti hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tudi tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjžice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din. — Vloge nad 125.000.000 Din.

AMERIŠKI ODDELEK:

Direktno zveze z ameriškimi bankami. Glavni korespondenti: American Express-Company, 65 Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Združenih držav, Anglo South American Bank Ltd., London, ter po važnejših mestih Južne Amerike, Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh važnejših mestih Avstralije in Nove Zelandije, National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urejevanje ameriških zapuščin.